

OČKOVANIE RIZIKOVÝCH SKUPÍN

Vysoké Tatry - Starý Smokovec
13.-15.október 2011

MUDr. Soňa Ostrovská

Rok 1986 - Slovensko sa riadi jednotným imunizačným programom v súlade s odporúčaniami WHO a s praxou členských štátov EU

Rok 2005 - Národný imunizačný program SR (NIP)

- tvorený hlavne programom očkovania detskej populácie, ale aj pravidelným preočkovaním dospelých (tetanus, záškrt, očkovanie osôb s vysokým rizikom proti VHB, TBC, chrípke, besnote)
- NIP SR plne hrađený

Rok 2011 - valné zhromaždenie OSN NY

- prijatá Politická deklarácia o boji proti neprenosným ochoreniam, ktorej náplňou je zlepšovanie zdravia populácie
- nosný záväzok - podpora špecifickej ochrany pred infekčnými preventabilnými ochoreniami očkovaním → zvyšovanie úrovne zaočkovanosti

Ambulancia VPL PD poskytuje očkovanie:

- zdravým osobám- na vyžiadanie
- osobám z rizikového prostredia, povolání
- rizikovým skupinám: - dispenzarizovaným s chronickými ochoreniami
  - imunodeficientným osobám

Tri roviny úhrad imunizácie

1. Imunizácia na vyžiadanie + očkovanie pred cestou do zahraničia- žiadateľ hradí sám
2. Imunizácia -hradená ZP, ktorá má oporu v legislatíve
  - VPL zabezpečuje preočkovanie proti tetanu, záškrtu, chrípke, pneumokokovým ochoreniam, u vybraných a rizikových skupín VHB, TBC
3. Imunizácia- hradená ZP čiastočne alebo úplne po súhlase revízneho farmaceuta ZP (môže sa meniť rozhodnutím ZP):
  - očkovanie proti chrípke, pneumokok. nákazám, VHB, VHA, varicelle, kliešťovej encefalitíde, meningokokovým nákazám, nákaze haemophilus infl.

Očkovanie- rizikové skupiny pacientov

1. dispenzarizovaní chronicky chorí:

DM, chron. hepatitída A, B, CHOCHP, AB, KV ochorenia, CHRI + renálne zlyhávanie, hemodialyzovaní pacienti, závažná neurodermatitída, neurologické poruchy, hypo-asplenizmus, AIDS, imunosupresívna liečba, transplantácie, onkologické ochorenia

Očkovanie- rizikové skupiny pacientov

2. Imunodeficientní pacienti:

Stav, keď je z rôznych príčin postihnutá určitá zložka imunitného systému bez ohľadu na to či je vrodená alebo získaná bunková alebo humorálna.

- imunodeficiencia primárna (genetický podklad) vzácna, aj keď okolo 80 nozologických jednotiek.
- imunodeficiencia sekundárna- získaná:
  - poškodenie - celých prirodzených obranných mechanizmov (polytrauma, popáleniny)
    - jednotlivých zložiek- výrazný vzostup

Najčastejšie príčiny sekundárnej imunodef.:

- metabolické ochorenia (DM, hypotyreóza)
- vplyv liečby (imunosupresívna, citostatická, RAT)
- malnutrícia - poruchy výživy (diéty, alkohol, drogy, ochorenia tráviacej sústavy, duševné choroby)
- vek (nedonosené deti, staré, choré osoby)
- závažné poranenia
- nádorové ochorenia
- chronické stresové situácie a faktory vonkajšieho prostredia
- stav po splenektómii

- očkovanie týchto skupín prebieha bez väčších problémov
- nutné kontrolovať v jednotliv. prípadoch imunitnú odpoveď
- kontrolovať, event. aplikovať ďalšiu dávku vakcíny podľa hladiny protilátok (hemodialyzov. osoby očkované proti VHB)
- individuál. zvažovať prínos i negatíva imunizácie imunokompromitovaných osôb pre prebiehajúce základné ochorenie

Očkovací kalendár- dospelé osoby v riziku

1. Chrípka- 1 dávka/rok

- 59 rokov a starší
- mladší s chronickými ochoreniami, vrodené, získané imunodef. (ich domáce kontakty)
- zdravotnícki pracovníci
- klienti DD, LDCH, mentál. postihnutí

2. Pneumokok. ochorenia- 1 dávka/ 3-5 rokov

- imunodeficiencia, HIV, onkolog. choroby, ch. krvotvorných orgánov, imunosupersívna terapia, alkoholizmus, cirhóza, chron. hepatopatie, fajčiari

3. Haemophilus infl.- 1 dávka

- osoby s anatomickou, funkčnou aspleniou pred chemo, rádio terapiou, transplantáciou

4. Varicella- 2 dávky min. 4-týždňový rozostup

- osoby neočkované v detstve, bez histórie choroby, séronegat.: ženy plánujúce graviditu, čakajúci na transplantáciu, pred plánovanou imunosupresiou,

- pacienti so závažnou neurodermatitídou, zdravotnícky personál niektorých oddelení

5. Pertusis- 1 dávka za 15 rokov

- osoby v úzkom kontakte s neočkovanými kojcami (rodinné kontakty)

- zdravotnícky personál neonatol. a pôrod. odd.

- personál detských zariadení

6. Kliešťová encefalitída- 3 dávky

- osoby zdržiavajúce sa v endemických oblastiach, lesnícke a poľnohosp. práce, častý pobyt vo voľnej prírode

7. Meningokok. ochorenia- 1 dávka

- adolescenti a mladí dospelí, pobyt v kolektívnych zariadeniach

- osoby s imunodeficienciou, asplenia
- cestovatelia

8. VHA- 1 dávka/ preočkovanie o 6-18 mesiacov

- seronegatívne osoby hl. pracujúci v odpad. hospodárstve, pracovníci stravovacích zar.

9. VHB- 3 dávky

- seronegatívne osoby, hlavne pacienti s chronickými renál., hepat. ochoreniami
- HIV pozitívni, narkomani, osoby pred nástupom výkonu trestu, mentálne postihnutí
- zdravotnícky personál, pracovníci azylových domov, záchranného systému, väzenskej služby a sociálni pracovníci

10. Besnota- 3 dávky

- veterinári, laboratór. pracovníci v riziku expozície vírusu, cestovatelia

11. Tehotenstvo a laktácia

- špecifická problematika, riziko poškodenia plodu v dôsledku očkovania v podstate teoretické- nesmú sa robiť klinické štúdie
- neexistuje väčšie riziko, pokiaľ sa očkuje neživými vakcínami (na základe vlastností vakcín a ich imunol. pôsobenia)
- aplikácia akékoľvek vakcíny- nutné zvažiť riziko a možný prínos ochrany matky pred infekciami

Doporučené očkovanie v tehotenstve proti chrípke, možné preočkovanie proti tetanu, záškrtu a čiernemu kašľu

Kontraindikovaná nie je z vitálnaj indikácie postexpozičná profylaxia proti besnote

Očkovací kalendár- dospelé osoby s chron. ochorením

DM

- chrípka 1 dávka
- pneumokok. ochorenia 1 dávka
- VHB 3 dávky

Chronická hepatopatia

- VHB 3 dávky
- VHA 2 dávky
- pneumokok. ochorenia 1 dávka

CHOCHP AB

- chrípka 1 dávka
- pneumokok. ochorenia 1 dávka
- pertusis 1 dávka

KV ochorenia

- chrípka 1 dávka
- pneumokok. ochorenia 1 dávka

CHRI

- VHB 3 dávky

renál. zlyhávanie

- pneumokok. ochorenia 1 dávka

hemodialyzovaní

- chrípka 1 dávka
- varicella 2 dávky

Neurologické

poruchy

- kliešť. encefal. 3 dávky
- chrípka 1 dávka
- meningokok . men 1 dávka
- pneumokok. ochorenia 1 dávka
- pertusis 1 dávka

HIV / AIDS

- VHB	3 dávky
- meningokok. men.	2 dávky
- pneumokok. ochorenia	1 dávka
- chrípka	1 dávka
- haemophilus infl.	1 dávka
- pertusis	1 dávka

Imunosupresia

transplantácie

onkolog. choroby

- meningokok. men.	2 dávky
- pneumokok. ochorenia	1 dávka
- chrípka	1 dávka
- haemophilus infl.	1 dávka
- pertusis	1 dávka

Onkologickí pacienti- očkovať ešte pred začiatkom CHT a RAT,
prípadne najmenej 6 mes. po ukončení terapie

Na záver...

Národný imunizačný program SR vychádza aj z potvrdenia platnosti princípu kolektívnej imunity:

- pokiaľ bude preočkovanosť v sledov. populácii vysoká je menšia pravdepod. vzniku ochorenia aj medzi osobami, ktoré nemôžu byť imunizované
- dostatočná zaočkovanosť zabezpečovaná aj ambulanciami VPLPD

Ďakujem za pozornosť